

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z powództwa H. S.
przeciwko Urzędowi Gminy D.
o ustalenie nieistnienia stosunku pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16
stycznia 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt VIII Pa 58/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 września 2021 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie z powództwa H. S. przeciwko Urzędowi Gminy D. o ustalenie nieistnienia stosunku pracy, oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18 marca 2021 r., którym oddalono powództwo.

Powód wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w całości. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 22 § 1 k.p. oraz naruszenie przepisów postępowania, mogących mieć wpływ na wynik sprawy: art. 233 § 1 k.p.c., art. 189 k.p.c. i art. 213 § 2 k.p.c. W uzasadnieniu podstaw skargi wskazał natomiast, że podnosi zarzut naruszenia prawa materialnego art. 22 § 1 k.p., przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że w stanie faktycznym sprawy umowa o pracę zawarta przez stronę pozwaną z powodem od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 31 sierpnia 2006 r., której przedmiotem było wykonywanie pracy na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej w S. stanowi nawiązanie przez strony tej umowy stosunku pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Zagadnienie te skarżący sformułował w formie następującego pytania: czy gmina w ramach swoich obowiązków wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym polegających między innymi na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie ochrony przeciwpożarowej była uprawniona do zawarcia umowy o pracę z członkiem ochotniczej straży pożarnej, na podstawie której miał on świadczyć określonego rodzaju pracę na rzecz swojej jednostki. W odniesieniu do przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej podniósł, że Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego w zakresie art. 22 § 1 k.p., przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (art. 29 i 32 ust. 2-3) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie. Stwierdził również, że Sąd drugiej instancji z naruszeniem art. 233 k.p.c. w sposób dowolny zaakceptował błędne ustalenia Sądu pierwszej instancji, że powód wykonywał pracę na rzecz strony pozwanej Urzędu Gminy D., wbrew zeznaniom świadków innych strażaków ochotników, a także mimo uznania powództwa oraz przytoczonej argumentacji co do przyczyn zawarcia umowy o pracę z powodem jako formy gratyfikacji za pracę w OSP na rzecz zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla

rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioszek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC z 2006 r. nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy

prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Z uwagi na to, że skarżący jako przyczynę uzasadniającą przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał występowanie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistą zasadność skargi, stwierdzić należy, że zapatrywania te wzajemnie się wykluczają. Nie można bowiem równocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku było efektem oczywistego naruszenia przepisów rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji, oraz sugerować, iż prawo to wymaga wykładni w ramach istotnego zagadnienia prawnego, które występuje wszakże tylko wtedy, gdy stosowanie konkretnych przepisów budzi poważne wątpliwości.

Przenosząc powyższe rozważania na płaszczyznę niniejszej sprawy należy stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Odnosząc wskazane wyżej wymogi do zagadnienia prawnego sformułowanego przez skarżącego w sprawie, stwierdzić należy, że jego treść nie pozostaje w związku z powołanymi w podstawach skargi kasacyjnej przepisami prawa, które miały zostać naruszone.

Trudno mówić też o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy w podstawach skargi kasacyjnej jej autor jedynie wypunktowuje przepisy prawa, które w jego ocenie zostały naruszone, co stanowi jedynie pozorne przytoczenie podstawy kasacyjnej. W przypadku podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzut powinien obejmować, oprócz przytoczenia właściwych jednostek redakcyjnych aktu prawnego i wskazania na formę ich naruszenia (błędą wykładnię albo niewłaściwe zastosowanie), wyjaśnienie istoty błędu popełnionego przez sąd drugiej instancji. W przypadku zarzutu błędnej wykładni prawa materialnego wyjaśnienie takie powinno przybrać formę rekonstrukcji normy

nieprawidłowo wywiedzionej z danych przepisów i wskazania jej rzeczywistej treści, a w razie zarzutu błędnego zastosowania prawa: opisanie, z jakich przyczyn skarżący uważa, że zrealizowała się hipoteza normy, której dyspozycji sąd nie zastosował, względnie zaszła sytuacja odwrotna. Z kolei zarzut naruszenia przepisów postępowania powinien obejmować wskazanie tych przepisów wraz z krótkim wyjaśnieniem, dlaczego działanie sądu drugiej instancji było z nimi niezgodne i z jakich przyczyn uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2023 r., I CSK 5304/22, LEX nr 3606991). Autor skargi kasacyjnej natomiast, poza jednym wyjątkiem i to w uzasadnieniu postaw skargi, będącym odrębnym elementem skargi kasacyjnej, nie wskazuje na czym polegało dane naruszenie oraz jakie następstwa wywołało dla wyniku sprawy.

Ponadto zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., do naruszenia którego to przepisu skarżący odnosi się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie może być co do zasady podstawą zarzutu skargi kasacyjnej z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c., ponieważ dotyczy kwestii oceny dowodów przez sądy *meriti* (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2014 r., I PK 309/13, LEX nr 1494015 oraz z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681). Do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2018 r., I UK 437/17, LEX nr 2570520). Sąd Najwyższy, co zostało zaznaczone powyżej, jest bowiem związany w postępowaniu kasacyjnym ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy (art. 393³ § 3 k.p.c.). Wyjątkowo zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może stanowić uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej jedynie wtedy, gdy skarżący, posługując się wyłącznie argumentami jure, wykaże, iż sąd drugiej instancji rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na

wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, Legalis nr 97143; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2021 r., II USK 244/21, LEX nr 3317008). W skardze kasacyjnej brak jest tego rodzaju argumentacji.

W konkluzji stwierdzić należy, że w sprawie nie występują podnoszone przez skarżącego przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ał]